

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.286/2021/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Pajtók Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Pajtók Gábor Keve ügyvéd) által képviselt I. rendű felperes neve (cím) I. rendű és II. rendű felperes neve (cím) II. rendű felpereseknek – a Dr. Lohn Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Lohn Balázs ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes neve (cím) I. rendű és II. rendű alperes neve (cím) II. rendű alperesekkel szemben szerződés teljesítése iránt indított perében az Egri Törvényszék 27.P.20.151/2020/45. számú ítélete ellen az alperesek 47. sorszámú fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy annak kelte 2021. április 7. napja.

Kötelezi az alpereseket egyetemlegesen, hogy 15 napon belül fizessenek meg az I. és a II. rendű felperesnek személyenként 635 000 (hatszázharmincötezer) forint másodfokú perköltséget, az államnak pedig – külön felhívásra – 2 500 000 (kétfélmillió-ötszázezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] R. J. (a továbbiakban: a felperesek jogelődjé) 2007-ben megállapodást kötött az I. és a II. rendű alperesekkel arról, hogy a felperesek jogelődjének érdekeltiségébe tartozó gazdasági társaság1 (a továbbiakban: a gazdasági társaság1) és az alperesek érdekeltiségébe tartozó gazdasági társaság2 (a továbbiakban: az gazdasági társaság2) 50-50%-os részvételével közös gazdasági társaságot hoznak létre, amelynek keretei között termálfürdőt és szállodát létesítenek és üzemeltetnek D. községben. Ennek érdekében a felperesek jogelődje vállalta, hogy a gazdasági társaság1 a közös gazdasági társaságra ruházza a D-ben található termálkútját, ő pedig fele részben a saját, fele részben pedig az alperesek gyermekeire ruházza a beruházás megvalósításához szükséges termőföldjeit. A projektben való részvétel lehetőségének ellenértékeként az alperesek 340 000 000 Ft-ot vállaltak fizetni a felperesek jogelődje részére.

[2] E megállapodás alapján az alperesek – részben beszámítás útján – megfizettek a felperes jogelődjének 165 000 000 Ft-ot, majd 2007. május 30. napján „Tartozáselismertő okirat” elnevezés alatt egy olyan okiratot írtak alá, amelyben elismerték, hogy egyetemlegesen 175 000 000 Ft tartozásuk áll fenn a felperesek jogelődje felé.

Kötelezettséget vállaltak arra, hogy e tartozást legkésőbb 2012. május 31. napjáig megfizetik akként, hogy minden hónap 5. napjáig havi 3 000 000 Ft-ot törlesztenek. Felhatalmazták a felperesek jogelődjét, hogy amennyiben ezen határidőt bármely okból elmulasztanak, bárhol fellelhető ingó és ingatlan vagyontárgyaik vonatkozásában a hátralékos részlet erejéig igényt érvényesíthessen velük szemben. Tudomásul vették továbbá, hogy amennyiben a hónap 5. napjáig az aktuális részlet nem kerül megfizetésre, a hátralékos részlet egy összegben esedékessé válik, amelyet a mindenkor érvényes jegybanki alapkamat terhel a teljes pénzösszeg kiegyenlítéséig.

[3] A „Tartozáselismerő okirat” aláírásának napján a gazdasági társaság¹ és az gazdasági társaság² 50-50%-os részvételével megalakult a gazdasági társaság³ (a továbbiakban: a gazdasági társaság³), amelyhez az gazdasági társaság² 50 000 000 Ft pénzbeli, a gazdasági társaság¹ pedig további 50 000 000 Ft nem pénzbeli hozzájárulást biztosított. 2007. június 4. napján a gazdasági társaság¹ 50 000 000 Ft + áfa, azaz 60 000 000 Ft vételár fejében a gazdasági társaság³-re ruházta a demjéni 0./3. hrsz-ú ingatlanon található hévízkutat. 2007. július 3-án a felperesek jogelődje személyenként 1/8-ad arányban a gyermekeinek: az I. és a II. rendű felpereseknek, R. K.-nak és kk. R. J.-nek, személyenként 2/8-ad arányban pedig az alperesek gyermekeinek: T. Á.-nak és T. M.-nak ajándékozta a d.-i 0./3., 0./4. és 0./4. hrsz-ú termőföldingatlanokat. A gazdasági társaság³ a hévízkút és a rendelkezésére bocsátott ingatlanok felhasználásával fürdő- és szállodakomplexumot épített D.-ben, amelyet azóta is üzemeltet.

[4] A felperesek jogelődje 2017. március 6. napján egymás között egyenlő arányban a felperesekre engedményezte a „Tartozáselismerő okiratban” foglalt követelését, amelyről az alpereseket írásban értesítette. A felperesek 2017. április 17. napján írásban szólították fel az alpereseket a tartozásuk rendezésére. Az alperesek 2017. május 24. napján írásban tájékoztatták a felpereseket és jogelődjüket arról, hogy a 2017. március 6. és 2017. április 17. napján kelt leveleket megkapták, de a követelést vitatják.

[5] A 2017. május 30. napján indult fizetési meghagyásos eljárásból perré alakult eljárásban a felperesek a módosított kereseti kérelmük szerint egymás közt egyenlő arányban 175 000 000 Ft és járulékai egyetemleges megfizetésére kérték kötelezni az alpereseket. Arra hivatkoztak, hogy az alperesek a „Tartozáselismerő okiratban” foglalt tartozásukat nem egyenlítették ki.

[6] Az alperesek a kereset elutasítását kérték, azt állították, hogy a tartozást már megfizették, ugyanakkor elévülési kifogást is előterjesztettek.

[7] Az elsőfokú bíróság a 27.P.20.373/2017/10. számú ítéletével a keresetet – elévülés miatt – elutasította. A Debreceni Ítéltábla a Pf.I.21.194/2017/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Kúria azonban a Pfv.V.21.318/2018/7. számú végzésével a jogerős ítéletet – az elsőfokú ítéletre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A határozatának indokolása szerint: „A tartozáselismerő okirat tartalmazza, hogy az alperesek legkésőbb 2012. május 31-ig fizetik meg a 175 000 000 Ft összegű tartozásukat. Ez azt jelenti, hogy a felek határidő megjelölésével állapotok meg a pénztartozás teljesítésének időpontjában. A teljesítési határidő lejártát az alperesek havi törlesztésre történt kötelezettségvállalása nem

érinti. A lejárát előtti rendszeres havi törlesztés esetére a felperesi jogelőd a kamatmentesség kedvezményét biztosította. A fizetési megállapodás lényege abban áll, hogy annak alapján az alperesek 2012. május 31-ig havi 3 000 000 Ft-tal kamatmentesen törleszthették a tartozásukat. A hátralékos részlet alatt a hátralévő teljes tartozást értették. Mint tényt vették ugyanis tudomásul, hogy egy összegben, azaz egyben esedékessé válik a ténylegesen megfizetett részletek teljesítése után fennmaradó hátralék egésze, ha nem fizetik minden hónapban az aktuális részletet. A szavak nyelvtani jelentése alapján sem lehet olyan tartalmú megállapodásra következtetni, hogy ha elmarad a vállalt törlesztés, nyomban egyben esedékessé válik a még fennmaradó teljes tartozás. A hátralékos részlet egy összegben való esedékessé válására utalásnak csak a kamatmentesség megszűnése szempontjából van jelentősége. Emiatt az alpereseket terhelő pénztartozás nem válik esedékessé az elmulasztott részletfizetési határnapon. A határidő megjelölésével meghatározott teljesítési időben történő megállapodás esetén – amilyen a perbeli is – a határidő utolsó napja az esedékesség időpontja. A felek nyilatkozatainak értelmezésével mindezekre tekintettel azt kellett megállapítani, hogy a megállapodásuk alapján a perbeli követelés esedékességének napja 2012. május 31-e, amelyhez képest a felperesek követelése nem évült el, így nincs akadálya a bírósági úton való érvényesítésnek.” Előírta, hogy a megismételt eljárásban – az alperesek ellenkérelmére is figyelemmel – érdemben kell elbírálni, hogy a felpereseket megilleti-e a keresettel érvényesített követelés.

[8] A megismételt eljárás során a felperesek a módosított keresetüket fenntartották. Az alperesek továbbra is a kereset elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy az egyes törlesztőrészletek külön-külön elévültek, amelyről a Kúria nem döntött. Úgy érveltek, hogy a tartozás nem őket, hanem az gazdasági társaság2-t terheli, valamint nem a felpereseket, hanem a felszámolás folytán időközben megszüntetett a gazdasági társaság1-t illeti meg. Feltűnő értékaránytalanság címén érvénytelenségi kifogást terjesztettek elő, továbbá vitatták a felperesek jogelődje és a felperesek között létrejött engedményezési megállapodás érvényességét is. Emellett fenntartották, hogy a tartozást megfizették.

[9] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg az I. és a II. rendű felperes részére személyenként 87 500 000 Ft-ot, valamint ezen összeg után 2012. június 1. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot, továbbá 6 125 000 Ft perköltséget.

[10] A határozatának indokolása szerint a Kúria úgy foglalt állást, hogy a részletek elmulasztásának csak a kamatmentesség megszűnése szempontjából volt jelentősége, így a követelés sem egyben, sem pedig részletekben nem évült el, ezért előírta, hogy a keresetet érdemben kell elbírálni. A megismételt eljárás során a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: az 1952. évi Pp.) 275. §-ának (5) és (7) bekezdései alapján ezt az iránymutatást be kellett tartani, így az alperesek szakaszos elévülésre vonatkozó kifogása nem foghatott helyt.

[11] Nem találta alaposnak az alperesek azon érvelését sem, amely szerint a tartozás kötelezettje az gazdasági társaság2 jogosultja pedig a gazdasági társaság1-je volt. A felperesek és az I. rendű alperes egyezően adták elő ugyanis, hogy a beruházás megvalósításáról személyesen R. J. és az alperesek állapodtak meg. Nem volt olyan bizonyíték, amely arra utalt, hogy a szerződő felek a megállapodást az érdekeltségükbe

tartozó gazdasági társaság¹ és gazdasági társaság² nevében kötötték meg. Abból pedig, hogy a gazdasági társaság³-t nem a felperesek jogelődje és az alperesek, hanem az érdekeltségeikbe tartozó cégek hozták létre, szintén nem következik az, hogy a tartozás – a „Tartozáselismerő okirattal” szemben – nem az alpereseket, hanem az gazdasági társaság²-t terheli. Az alperesek tényállításait nem erősítette meg a gazdasági társaság¹-t felszámolója sem, az gazdasági társaság²-t pedig nem válaszolt az e körben kiadott bírói megkeresésre, így a bizonyítatlanság következményeit az alpereseknek kellett viselniük.

[12] Úgy foglalt állást, hogy az alpereseknek nincs olyan jogi érdeke, amely alapján vitathatnák a felperesek és jogelődjük között létrejött engedményezési szerződés érvényességét, hiszen az adós helyzete az engedményezés folytán nem válik terheesebbé. Ezért alaptalannak találta az alperesek engedményezési szerződéssel kapcsolatban benyújtott érvénytelenségi kifogását is.

[13] Kifejtette, hogy a felperesek jogelődje és az alperesek között nem adásvételi szerződés, hanem a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: az 1959. évi Ptk.) 568. §-ának (1) bekezdése szerinti polgári jogi társaság jött létre. Az alperesek ugyanis az általuk vállalt ellenérték fejében nem valamely dolog tulajdonjogát, hanem – a felperesek, az I. rendű alperes és R. J. egyező nyilatkozatai szerint – a beruházásban való részvétel lehetőségét kapták meg. Mindez túlmutatott egy közös gazdasági társaság megalapításán, hiszen a felperesek jogelődje arra is kötelezettséget vállalt, hogy a projekthez szükséges termálkutat és ingatlanokat biztosítja a közös beruházás céljára, ennek megvalósítása érdekében pedig a szerződő felek együttműködésre kötelezték magukat.

[14] Érvelése szerint az 1959. évi Ptk. 242. §-ának (1) bekezdése értelmében az alperesek kötelezettsége volt annak bizonyítása, hogy a „Tartozáselismerő okiratban” foglalt tartozásukat megfizették, ennek azonban nem tettek eleget. Azok a fénymásolt füzetlapok ugyanis, amelyeket az alperesek csatoltak, nem voltak alkalmasak az állításaik igazolására. Az I. rendű alperes azt nyilatkozta ugyanis, hogy a „Tartozáselismerő okiratban” foglalt tartozást – ő vagy a felesége: a II. rendű alperes – általában készpénzben, 3-4 millió forintos részletekben adták át a felperesek jogelődje részére úgy, hogy azt elvitték hozzájuk. Elmondta, hogy átvételi elismervényt nem írtak, de „papírt” igen, amelyet nem találtak meg. Ezzel szemben a pénzáradást igazolni hivatott füzetlapokat az alperesek jogi képviselője ugyanezen a tárgyaláson felmutatta, így az nyilvánvalóan már korábban is a rendelkezésükre állt. E füzetlapok pedig nem 3-4 millió forintos összegek átvételéről szóltak, hanem olyanokról, amelyek néhány százezertől egészen 24 millió forintig terjedtek, és egy hónapon belül több alkalommal megtörténtek. Egyes kifizetések mellett a „R. K.,” „K. kamat” és „B. K.” jelölés szerepelt, amely szintén cáfolta azt, hogy a csatolt lista a felperesek jogelődje felé teljesített kifizetéseket tartalmazza. Mindezt R. J. tanú is tagadta, aki elmondta, hogy a füzetben a gazdasági társaság³ fürdőjének pénztárából felvett pénzüsségeket vezették, amiket a beruházás céljaira használtak fel. E tanúvallomást több körülmény is alátámasztotta: az, hogy a füzetlap egyik oldalán szerepel a gazdasági társaság³ bélyegzője, az, hogy a nagyobb kifizetésekre a nyári hónapokban került sor, továbbá az is, hogy a füzetlapon voltak olyan – „P. I.” név alatti – bejegyzések is, amelyek mellett „munkadíj,” „öltözők m. díja befejezés” jelölések szerepeltek, P. I. pedig írásban úgy nyilatkozott, hogy az általa elvégzett építési munkákért járó díját esetenként a fürdő pénztárából kapta meg. Az, hogy az alperesek bírói felhívás ellenére sem csatolták be teljes terjedelmében az eredeti füzetet, szintén az ő terhükre esett.

[15] Rámutatott, hogy a felek által csatolt „írásbeli tanúvallomások” okirati bizonyítéknak minősültek, hiszen a nyilatkozók törvényes figyelmeztetés nélkül olyan kérdésekre válaszoltak, amelyeket nem a bíróság tett fel nekik. Az alperesek által csatolt nyilatkozatok ellentétesek voltak a felek nyilatkozataival és a perbeli bizonyítékokkal, különösen R. J. tanúvallomásával, aki – felkészülési lehetőség nélkül – szóban adta elő az álláspontját a füzetre vonatkozóan, így az ő esetében fel sem merülhet, hogy e körben irányított nyilatkozatokat tett.

[16] Nem fogadta el az alperesek azon érvelését sem, hogy a felperesek jogelődje tartozott B. K.-nak is, amelyet – helyette – ők fizettek vissza. Erre ugyanis az alperesek csak azt követően hivatkoztak, hogy a felperesek kifogásolták a füzetlapokon olvasható „K.” és „kamat” bejegyzéseket. Mindezt B. K. későbbi írásbeli nyilatkozata is cáfolta.

[17] Kifejtette, hogy a tartozás megfizetésére vonatkozó okirati bizonyíték valóságát és bizonyító erejét az alperesek további indítványai sem erősíthették meg, eltérő tényállás megállapítása ezen bizonyítás lefolytatása esetén sem várható. Ezért ezeket a bizonyítási indítványokat elutasította, és az 1959. évi Ptk. 568. §-ának (1) bekezdése, 334. §-ának (2) bekezdése és 301. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alpereseket a módosított kereset teljesítésére.

[18] Az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése és 82. §-ának (1) bekezdése alapján a pervesztes alpereseket kötelezte a felperesek perköltségének megfizetésére, amelyből 1 500 000 Ft a kereseti illeték, 1 450 000 Ft és 1 950 000 Ft a Kúria által megállapított másodfokú és felülvizsgálati perköltség, 2 725 000 Ft pedig a 32/2003. (VIII.23.) IM rendelet (a továbbiakban: az R.) 3. §-a (2) bekezdésének c) pontja alapján járó elsőfokú ügyvédi munkadíj volt.

[19] Az alperesek elsődleges fellebbezési kérelme arra irányult, hogy az ítéltábla változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, és utasítsa el a keresetet. A másodlagos fellebbezési kérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérték.

[20] Arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú ítélet indokolásának [4] pontjában megállapított tényállás téves, mert a tartozás egyes részletei a „Tartozáselismerő okirat” szerint minden hónap 5. napján esedékessé váltak, ezért kapcsolódott ehhez kamatfizetési kötelezettség. A Kúria nem döntött az egyes részletek elévüléséről, emiatt téves és ellentmondásos az elsőfokú ítélet indokolásának [25] pontja. A felperesek maguk is csak 2012. június 1-től kértek kamatot, amellyel elismerték, hogy minden korábbi követelésüket kiegyenlítették. Téves és önkényes az indokolás [9] pontjában megállapított tényállás, mert a per során a felperesek jogelődje is elismerte, hogy kapott pénzt, így hozzájutott a követeléséhez. A tényállásban tehát rögzíteni kellett volna, hogy a felek között volt pénzmozgás, továbbá tisztázni kellett volna, hogy a megalakítása után mi történt az elsőfokú ítéletben leírt polgári jogi társasággal.

[21] Kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében foglalt kötelezettségének, mert nem tájékoztatta őket arról, hogy a jogviszonyt a polgári jogi társaság szabályai szerint kívánja elbírálni, így megfosztotta őket attól, hogy az erre vonatkozó jogi álláspontjukat kifejthessék. Ennek folytán meglepetés-ítéletet hozott, amelyben az adásvételi jogcímen igényt érvényesítő felperesek helyett új jogcímet talált. Mindezt a polgári perrendtartásról szóló 2016. CXXX. törvény (a továbbiakban: a Pp.) 342. §-ának (3) bekezdése – a Pp. alapján indult eljárásokban – már kifejezetten tilalmazza.

[22] Eljárási szabálysértésként jelölték meg, hogy az elsőfokú bíróság félbeszakította a bizonyítási eljárást akkor, amikor a keresetet cáfoló bizonyíték megérkezett. Okszerűtlenül mérlegelte a bizonyítékokat is, mert az ítéletét kizárólag egyetlen bizonyítékra: a felperesek jogelődjének tanúvallomására alapította, annak ellenére, hogy 2017-ig ő volt a peresített követelés jogosultja, amelyet a gyermekeire engedményezett, így érdekelt volt a jogvitában. Figyelmén kívül hagyta a vallomásban foglalt ellentmondásokat is, továbbá nem tisztázta, hogy R. J. az általa elismert pénzüsségeket mi okból vette fel a gazdasági társaság3 pénztárából, és mire fordította. Nem vizsgálta, hogy az engedményezési megállapodás valódi-e, vagy azt a szerződő felek kizárólag az elévülés megszakítása érdekében kötötték. Nem hallgatta ki T. Á.-t és T. M.-t, továbbá nem várta be, hogy az ellenkérelemben foglalt állításaik alátámasztására további bizonyítékokat csatolhassanak. Kritika nélkül elfogadta a felperesek tanúinak nyilatkozatait, miközben elvetette az általuk csatolt tanú-nyilatkozatokat, holott a felperesek által benyújtott nyilatkozatok esetében is felmerült az irányítottság lehetősége. B. K.-t a felperesek nem vitásan kérdőre vonták az első nyilatkozata miatt, így született meg a második nyilatkozata, amely azonban nem áll ellentétben az elsővel, a tanú ugyanis valójában két kölcsönről nyilatkozott: az egyiket 2008-09-ben a felperesek jogelődjének, a másikat 2010-ben a gazdasági társaság3-nek adta. P. I. írásbeli nyilatkozatában nem szerepeltek konkrétumok, a cége: a gazdasági társaság4 pedig 2007-2010 között csupán 24 000 000 Ft árbevételt ért el, amely meg sem közelíti a per tárgyává tett összegeket. A felek által csatolt nyilatkozatok közti ellentmondás feloldása érdekében nem szembesítette a tanúkat, indokolás nélkül mellőzte B. K., K. S.-né, G. G., K. R. R., F. G., P. A. és P. G. tanúk kihallgatását, továbbá K. S.-né írásbeli nyilatkozatának figyelembe vételét. Alaptalan az a jogi álláspont, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényállás enélkül is tisztázható volt, hiszen e tanúk nemcsak a tartozás kifizetéséről, hanem annak létrejöttéről és feltételeiről is nyilatkoztak volna.

[23] Tévedett akkor is, amikor nem fogadta el bizonyítékként az általuk csatolt füzetlapokat. A jogvitában elsőként az elévülés kérdését kellett tisztázni, ennek eldöntéséig tehát nem kellett becsatolni ezeket az okiratokat. Mindez – pertaktikai okokból – akkor vált indokolttá, amikor sor került a felperesek jogelődjének tanúkénti kihallgatására. Azzal, hogy az okiratokat csak ekkor nyújtották be, nem sértettek jogszabályt és nem késedelmeskedtek. R. J.-nek nem kellett időt adni arra, hogy a füzetlapokból felkészülhessen, hiszen az igazság nem igényel felkészülést. Mivel pedig a kihallgatása során a sajátjának ismerte el a füzetben lévő aláírásokat, a pénzátvétel ténye igazolást nyert, azt pedig, hogy a jogelődjük a pénzt a gazdasági társaság3-tól kapta, a felperesek semmivel sem igazolták. Az elsőfokú bíróság nem tisztázta a R. J. és P. I. nyilatkozata közötti ellentmondást sem, így nem világos, hogy a felperesek szerint a füzetlapokon szereplő kifizetések a gazdasági társaság3 pénztárából származó fekete jövedelemnek, vagy a beruházásra jogszerűen felhasznált összegeknek minősülnek-e.

[24] Kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az 1952. évi Pp. 145. §-át is. A tárgyalást ugyanis – írásban – a 45. sorszámú végzéssel rekesztette be, amelyet csak 2021. március 30-án vettek át, így a 2021. március 29-én benyújtott beadványukat figyelembe kellett volna venni az érdemi döntés meghozatala során, különös figyelemmel arra, hogy a beadványban reagáltak a felperesek sok újdonságot és új bizonyítási eszközt tartalmazó korábbi beadványára. Ezzel az elsőfokú bíróság megsértette a fegyverek egyenlőségének alapelvét. Az pedig, hogy a bizonyítási eljárást a füzetlapok csatolása után váratlanul szakította félbe, olyan látszatot teremtett, mintha attól félt volna, hogy az általuk indítványozott további bizonyítás cáfolni fogja a keresetet.

[25] Érvelésük szerint tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor – hivatalos tudomása ellenére – figyelmen kívül hagyta a gazdasági társaság³ 2008-2010. évi beszámolóit, amelyek közül a felperesek a 2010. évi beszámolót kifejezetten be is csatolták. Ezek alapján nem lehet vitás, hogy a füzetlapokon szereplő kifizetések nem származhattak a gazdasági társaság³-tól. Ezt az is alátámasztotta, hogy a felperesek a vállalásuk ellenére nem igazolták, hogy a gazdasági társaság³ könyvelése szerint e kifizetésekre mely okból került sor. Életszerűtlen továbbá, hogy a gazdasági társaság³ miért a felperesek jogelődjének és miért nem az erre jogosult vállalkozóknak fizette ki az elvégzett munkálatok díját, továbbá miért egyezik meg a kifizetett összeg a perbeli tartozással. Figyelembe kellett volna venni azt is, hogy P. I. társaságának – az éves beszámolói szerint – nem volt annyi készpénze, amennyit e személy a nyilatkozatában állított, továbbá nyilvánvaló az is, hogy a gazdasági társaság³ nem egy kockás füzetben tett eleget az őt terhelő könyvvézetési kötelezettségeknek.

[26] Álláspontjuk szerint anyagi jogi szempontból azért téves az elsőfokú ítélet, mert a II. rendű alperesnek hiányzik a perbeli legitimációja. A felperesek jogelődje azt vallotta, hogy mindvégig az I. rendű alperessel tárgyalt, így a II. rendű alperes nem volt részese a perrel érintett megállapodásnak. Tévesen mellőzte az elsőfokú bíróság annak vizsgálatát is, hogy a felperesek és a jogelődjük között létrejött engedményezési megállapodás érvénytelen-e, hiszen e szerződés érvényessége kihat az általuk érvényesíthető beszámításokra és kifogásokra, így az érinti a jogi érdekeiket. Tévedett akkor is, amikor a felek közötti jogviszonyt polgári jogi társaságnak minősítette, az ugyanis, hogy egy projekt felét az egyik fél ellenérték fejében egy másikra ruházza, adásvételnek tekinthető, amelyre alkalmazhatóak a feltűnő aránytalanság szabályai. Márpedig a felperesek jogelődjének vallomása szerint a megállapodás megkötésekor a projekt piaci értéke 50 000 000 Ft volt, amelyhez képest a megfizetni vállalt 340 000 000 Ft feltűnően aránytalan.

[27] Eltúlzottnak találták az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíjat is. A felperesek jogi képviselője csak többszöri felhívásra pontosította keresetét, továbbá rövid beadványokat készített, amelyek nem tartalmaztak sok újdonságot. Azt a jogalapot, amelyen az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adott, nem a felperesek jogi képviselője találta meg. Indokolatlannak minősítették, hogy az elsőfokú bíróság felperesenként külön-külön, azaz kétszeres összegben állapította meg az ügyvédi munkadíjat, hiszen a felperesek nevében ugyanaz a jogi képviselő járt el, és eltérő érvelést nem terjesztett elő.

[28] Az alperesek a Pf. 3. sorszámú beadványukban kérték, hogy az ítéltábla felfüggeszse fel a per tárgyalását a B.-i K.-i Kerületi Bíróság előtt 17.P.21.342/2020. szám alatt indult per befejezéséig. Arra hivatkoztak, hogy annak a pernek a tárgya a felperesek és a

jogelődjük között létrejött engedményezési megállapodás érvénytelensége, amely azért előkérdése ennek a pernek, mert ha az engedményezés érvénytelen, akkor a felpereseknek nincs perindítási joga. Érvelésük szerint a felfüggesztés azért is indokolt, mert így elkerülhető a kétszeres teljesítés veszélye.

[29] Az alperesek a Pf. 4. sorszámú beadványukhoz egy hangfelvételt és egy közjegyzői ténytanúsítványt csatoltak annak igazolására, hogy a tartozást már megfizették, és az engedményezés érvénytelen. Arra hivatkoztak, hogy noha e felvételt a gyermekeik már 2020. augusztus 26-án elkészítették, azt csak az elsőfokú ítélet kihirdetése után adták át számukra.

[30] A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult, annak helyes indokai alapján, kérték továbbá a per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelem elutasítását, és a késve előterjesztett új bizonyíték figyelmen kívül hagyását.

[31] Az ítéltábla mindenekelőtt az alperesek tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét vizsgálta meg, amelyet alaptalannak talált. Az ugyanis, hogy a felperesek és a jogelődjük között létrejött engedményezési szerződés a B.-i K.-i Kerületi Bíróság előtt 17.P.21.342/2020. szám alatt indult per tárgyát képező okokból érvénytelen-e vagy nem, jelen perben nem minősül előkérdésnek. Ennek oka az, hogy az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége – az engedményezés absztraktsága, azaz jogcímtől való függetlensége folytán – kizárólag az engedményezési szerződés alanyainak, azaz a felpereseknek és a jogelődjüknek a jogviszonyára hat ki, az érvénytelenség jogkövetkezményeit tehát csakis ebben a jogviszonyban kell levonni, ezért az a felperesek és az alperesek közötti jogviszonyt nem befolyásolja. Mindez azt jelenti, hogy az alperesek az 1959. évi Ptk. 328. §-ának (3) bekezdése alapján kapott teljesítési utasításra tekintettel akkor is a felperesek felé kötelesek teljesíteni, ha a felperesek és a jogelődjük között létrejött engedményezési szerződés érvénytelen, újbóli teljesítésre pedig e megállapodás érvénytelenségének megállapítása esetén sem kötelezhetők. E főszabály alól csupán az képezne kivételt, ha az alperesek rosszhiszeműen jártak volna el, azaz kifejezetten tudtak volna az engedményezés esetleges hibájáról, ilyet azonban ők maguk sem állítottak. Ezért az ítéltábla – az állandó bírói gyakorlattal egyezően (pl.: EBH2002.647., EBH2003.868., EBH2005.1227., Kúria Gfv.VII.30.339/2019/4., Pfv.IX.20.021/2019/9., Pfv.VI.21.096/2016/6.) – arra a következtetésre jutott, hogy az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége nem befolyásolja az alperesek fizetési kötelezettségét, így a pert nem indokolt felfüggeszteni a B.-i K.-i Kerületi Bíróság előtt 17.P.21.342/2020. szám alatt indult per jogerős befejezéséig. Erre tekintettel az alperesek tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét elutasította, és a másodfokú eljárást lefolytatta, amelynek eredményeként a fellebbezést alaptalannak találta.

[32] Azt, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta-e, valamint a tényállást helyesen állapította-e meg, az ítéltábla a jogvita eldöntése szempontjából releváns kérdések tekintetében külön-külön vizsgálta meg. Ennek során – az elsőfokú bírósággal egyezően – abból indult ki, hogy az alperesek a „Tartozáselismerő okiratban” elismerték a felperesek jogelődje felé fennálló tartozásukat, ezért az 1959. évi Ptk. 242. §-ának (1) bekezdése alapján az ő kötelezettségük volt annak bizonyítása, hogy a tartozás nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető vagy a szerződés érvénytelen.

[33] Az alperesek mindenekelőtt arra hivatkoztak, hogy a per tárgyát képező követelés – elévülés folytán – bírósági úton nem érvényesíthető, amelyet a megismételt eljárásban is fenntartottak. Ebben a körben az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból jogszerűen következtetett arra, hogy az alperesek elévülési kifogása alaptalan. Az ítéltábla maradéktalanul egyetértett az általa kifejtett indokokkal is, amelyeket nem kíván megismételni. A fellebbezés tükrében csupán azt emeli ki, hogy a Kúria Pfv.V.21.318/2018/7. számú végzésének [19] és [20] pontjaiban foglalt érvelés szerint a tartozás nem részletekben, hanem – 2012. május 31-én – egyösszegben vált esedékessé, így az alperesek azon érvelése, amely szerint az egyes részletek külön-külön évültek el, nem foghatott helyt.

[34] Az alperesek az elsőfokú eljárás során arra is hivatkoztak, hogy a tartozás alapjául szolgáló szerződés nem köztük és a felperesek jogelődje között, hanem a gazdasági társaság¹ és az gazdasági társaság² között jött létre. Ezt az érvelésüket azonban a fellebbezésben már nem ismételték meg, így nem tették vitássá az elsőfokú ítéletben foglalt azon indokokat, amelyek alapján az elsőfokú bíróság a védekezésüket e körben is alaptalannak találta. Csupán azt állították, hogy e megállapodásnak nem volt részese a II. rendű alperes, amely azonban szintén nem foghatott helyt. A per során tett személyes nyilatkozatában az I. rendű alperes elmondta ugyanis, hogy a tartozás alapját képező szóbeli megállapodást eredményező érdemi megbeszéléseken nemcsak ő, hanem a felesége: a II. rendű alperes is részt vett (25. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldalának 7-8. bekezdései). Úgy fogalmazott, hogy a felperesek jogelődje „felajánlotta, hogy szálljunk be és társuljunk a fürdőprojektbe,” „mi megegyeztünk, beszálltunk (...),” „a gazdasági társaság³-be tettük mi a saját cégünk, az gazdasági társaság²-t,” „a cégalapításkor 50 millió forintot utaltunk be az gazdaság társaság²-n keresztül a gazdasági társaság³-be,” „fizettünk még ki pénzt R. úrnak, a 175 millió forint alatti összeget – 340 millió forintról van szó –; a különbözetet készpénzben fizettük meg, és a tartozásként a 175 millió forintot vállaltuk megfizetni” (25. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalának 9-11. bekezdései). Mindezek alapján kétség sem férhet hozzá, hogy – a „Tartozáselismerő okirattal” egyezően – az I. rendű alperes mellett a II. rendű alperes is részt vett a tartozás alapját képező szóbeli megállapodás megkötésében, így ő is kötelezettséget vállalt arra, hogy a kereset tárgyát képező követelést megfizeti a felperesek jogelődje részére. Erre tekintettel a fellebbezés ebben a körben sem volt alapos.

[35] Az alperesek az elsőfokú eljárás során – feltűnő értékaránytalanság címén – érvénytelenségi kifogást is előterjesztettek, amelyet a fellebbezésükben is fenntartottak. E kifogást az elsőfokú bíróság nem bírálta el, hiszen azzal az ítéletének indokolásában egyáltalán nem foglalkozott, így megsértette az 1952. évi Pp. 213. §-át és 221. §-ának (1) bekezdését. Ez az eljárási szabálysértés azonban nem tette szükségessé az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú eljárás megismétlését, mert elegendő adat állt az ítéltábla rendelkezésére ahhoz, hogy az alperesek érvénytelenségi kifogását elbírálhassa.

[36] Az ugyanis, hogy az alperesek – szóbeli megállapodás alapján – eredetileg 340 000 000 Ft-ot vállaltak megfizetni a felperesek jogelődje részére, a másodfokú eljárás során csupán annyiban képezte vita tárgyát, hogy a II. rendű alperes részese volt-e ennek a szerződésnek vagy nem. Mivel azonban a fellebbezés ebben a körben – a kifejtett okok miatt – nem volt alapos, az ítéltábla megállapította, hogy a per tárgyát képező tartozás alapjául szolgáló megállapodás a felperesek jogelődje és az alperesek között szóban született meg, és

azt tartalmazta, hogy az alperesek 340 000 000 Ft-ot kötelesek fizetni a felperesek jogelődjének. Az alperesek – kifogásként – e megállapodás megtámadásához fűződő jogukat gyakorolták akkor, amikor arra hivatkoztak, hogy az az 1959. évi Ptk. 201. §-ának (2) bekezdése alapján érvénytelen. E megtámadási jog az 1959. évi Ptk. 236. §-a (2) bekezdésének c) pontja értelmében akkor nyílt meg, amikor az alperesek az általuk vállalt tartozás első részletét megfizették a felperesek jogelődje részére. Erre – nem vitásan – még a „Tartozáselismerő okirat” aláírása előtt sor került, hiszen ekkorra az alperesek tartozása 175 000 000 Ft-ra csökkent. Azzal, hogy az alperesek a megtámadási jog megnyílása után aláírták a „Tartozáselismerő okiratot,” a szerződést írásban megerősítették, így a megtámadási joguk az 1959. évi Ptk. 236. §-ának (4) bekezdése alapján megszűnt. Kétségtelen, hogy a bírói gyakorlat szerint a megtámadási jog megnyílta után a megtámadási jogot megszüntető, szerződést megerősítő jogosulti nyilatkozatból egyértelműen ki kell tűnnie, hogy a jogosult a megtámadási ok ismeretében is vállalja a szerződés teljesítését (BH1995.43., BH1996.47.), ez azonban nem feltétlenül jelenti azt, hogy a megtámadási okot, vagy az arról való tényszerű lemondást az okiratnak kell tartalmaznia (BH2010.244.). A bírói gyakorlat szerint ugyanis a megtámadási jog ismeretében megtett írásbeli tartozáselismerés a szerződés megerősítésének számít, amely a megtámadási jogot megszünteti (EBD2016.P.6.). Márpedig az alperesek már a szóbeli megállapodás megkötésekor is nyilvánvalóan ismerték, illetve kellő gondosság mellett felismerhették azokat a körülményeket, amelyekre alapítva a megtámadási kifogásukat előterjesztették, vagyis azt, hogy a megállapodással átruházni vállalt ingatlanok és termálkút forgalmi értéke, valamint az általuk megfizetni vállalt 340 000 000 Ft között jelentős különbség van. Ezért a „Tartozáselismerő okirat” aláírásával az erre alapított megtámadási joguk megszűnt, így a megtámadási kifogásuk nem foghatott helyt.

[37] A feltűnő értékaránytalanság címén előterjesztett megtámadási kifogás ugyanakkor abban az esetben sem lett volna alapos, ha a „Tartozáselismerő okirat” aláírása a megtámadási jogot nem szüntette volna meg. A PK 267. számú állásfoglalás I. pontja szerint ugyanis a szerződésnek a szolgáltatás és ellenszolgáltatás feltűnően nagy értékkülönbségére alapított megtámadása esetében annak megállapításához, hogy az értékkülönbség feltűnően nagy-e, vizsgálni kell a szerződéskötés körülményeit, a szerződés egész tartalmát, a forgalmi (érték-) viszonyokat, az ügylet jellegéből fakadó sajátosságokat, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás meghatározásának módját. Márpedig a felperesek és az I. rendű alperes egyező nyilatkozatai, valamint a felperesek jogelődjének ezzel egybehangzó tanúvallomása alapján nem kétséges, hogy az alperesek által megfizetni vállalt 340 000 000 Ft valójában nem a megállapodás alapján harmadik személyekre átruházott ingatlanok és termálkút vételára, hanem a tervezett termálfürdő- és szállodakomplexumba történő befektetés lehetőségének biztosításáért járó ellenérték volt, amely annak kompenzációját szolgálta, hogy a felperesek jogelődje – fele részben – átengedte az alpereseknek a befektetésből történő nyereségszerzés esélyét. Azt, hogy ez a befektetési lehetőség a szerződéskötéskor mennyit ért és milyen nyereség megszerzésére adott esélyt, jól mutatja, hogy az I. rendű alperes a személyesen tett nyilatkozatában a 340 000 000 Ft-ot maga is jó befektetésnek minősítette (25. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldalának 7. bekezdése), amely annak tükrében egyáltalán nem meglepő, hogy a felperesek ellenfél által nem vitatott nyilatkozatai szerint a gazdasági társaság³ a tulajdonosainak 2020-ig bezárólag összesen több mint 5 milliárd forint adózott eredményt hozott (24. sorszámú beadvány 7. pontja, 25. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldalának utolsó bekezdése). Mindezt alátámasztotta a P.20.373/2017/9. számú beadványhoz F/4. alatt csatolt kimutatás is, amely szerint a gazdasági társaság³ már 2007. és 2016. között is folyamatosan nyereséges volt, az adózott eredménye 2015-ben 632 808 000 Ft-ot, 2016-ban pedig 549 845 000 Ft-ot tett ki. Erre tekintettel minden további bizonyítás, így az alperesek által indítványozott „cégértékelés” nélkül is megállapítható volt,

hogy nincs feltűnő értékkülönbség az alperesek által szerzett befektetési lehetőség szerződéskötéskori értéke és a megállapodásban foglalt ellenérték között, így az alperesek feltűnő értékaránytalanságra alapított megtámadási kifogása akkor is alaptalan lenne, ha a megtámadási joguk nem szűnt volna meg.

[38] Az alperesek arra is hivatkoztak, hogy a tartozásuk már megszűnt, mert azt a „Tartozáselismerő okirat” aláírása után megfizették a felperesek jogelődjének.

[39] Annak vizsgálata során, hogy az alperesek e tényállításukat igazolták-e, az elsőfokú bíróság megsértette az eljárási szabályokat annyiban, hogy elmulasztotta figyelembe venni az alperesek 2021. március 30-án érkezett 46. sorszámú beadványát. Ennek oka az, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyalást a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: a Veir.) 26. §-ának (1) bekezdése alapján írásban: a 45. sorszámú végzésével rekesztette be. A berekesztés joghatása, vagyis az, hogy az ezt követően előterjesztett nyilatkozatokat, bizonyítékokat és indítványokat az érdemi döntés során nem lehet figyelembe venni, írásbeli berekesztés esetén a féllel szemben a berekesztésről szóló végzés szabályszerű kézbesítésekor hatályosul. A 45. sorszámú végzés azonban az alperesek részére csak 2021. március 31-én került szabályszerűen kézbesítésre, ezért az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha az alperesek ezt megelőző napon érkezett 46. sorszámú beadványát és annak mellékleteit figyelembe vette volna az érdemi döntésének meghozatalakor. Észlelte az ítéltábla azt is, hogy az elsőfokú bíróság a Veir. 26. §-ának (2) bekezdése alapján írásban kihirdetett ítéletét 2021. március 29-i keltezéssel hozta meg, miközben annak leírására csupán 2021. április 7-én került sor. Mindez azért helytelen, mert – szóbeli kihirdetés hiányában – az ítélet valójában csak akkor született meg, amikor azt a bíró írásba foglalta és aláírta, így e határozat keltének napja nem 2021. március 29., hanem 2021. április 7. volt, amely ugyancsak azt támasztja alá, hogy az alperesek 46. sorszámú beadványát ezen ítélet meghozatala során nem lehetett volna figyelmen kívül hagyni. Ez az eljárási szabálysértés azonban szintén nem tette szükségessé az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú eljárás megismétlését, mert azt az ítéltábla orvosolta akként, hogy e beadványt és annak mellékleteit a másodfokú eljárás során figyelembe vette, továbbá az elsőfokú ítélet keltezését kijavította.

[40] Arra ugyanakkor már nem volt eljárásjogi lehetőség, hogy az ítéltábla az érdemi döntés meghozatalakor figyelembe vegye az alperesek által Pf. 4. sorszám alatt csatolt új bizonyítékokat: egy hangfelvételt és az erről készített közjegyzői ténytanúsítványt. Ennek oka az, hogy a hangfelvételt – az alperesek előadása szerint – 2020. augusztus 26-án, azaz az elsőfokú tárgyalás berekesztése előtt a gyermekeik készítették el, azt azonban az alperesek semmilyen módon nem valószínűsítették, hogy a felvételt a gyermekeik csak az elsőfokú tárgyalás berekesztése után adták át nekik. Mindez teljesen életszerűtlen is lenne, hiszen a felvétel nyilvánvalóan abból a célból készült, hogy azzal az alperesek jelen perben megpróbálják alátámasztani a tartozás megfizetésével kapcsolatos tényállításaikat, így teljesen valószínűtlen, hogy azt – a felvétel szerint a perrel tudomással bíró – gyermekek ne adták volna át haladéktalanul a szüleik részére. Ezért e hangfelvételt és az erről készített közjegyzői ténytanúsítványt az ítéltábla az 1952. évi Pp. 235. §-ának (1) bekezdése alapján figyelmen kívül hagyta. Mindezt az is indokoltta, hogy az elsőfokú bíróság – a fellebbezési érveléssel szemben – nem sértette meg az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdését, mert helyesen: az 1959. évi Ptk. 242. §-a (1) bekezdésének megfelelően tájékoztatta az alpereseket a bizonyítandó tényekről, a bizonyítási kötelezettségről és a bizonyítási teherről (6. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldalának 8. bekezdése), majd többször is –

legutoljára a 38. sorszámú végzésében – felhívta őket a bizonyítékaik és indítványaik előterjesztésére, amelyre megfelelő határidőt szabott azzal a figyelmeztetéssel, hogy a határidő eltelte után érdemi döntést hoz (1952. évi Pp. 141. §-ának (6) bekezdése). Ennek ellenére az alperesek a Pf. 4. sorszámú beadványukhoz csatolt új bizonyítékokat csak az elsőfokú tárgyalás berekesztése után, azaz késve nyújtották be, ezért azokat az 1952. évi Pp. 235. §-ának (1) bekezdése alapján ezen okból sem lehetett figyelembe venni.

[41] Annak eldöntése során, hogy az alperesek megfizették-e a felperesek vagy jogelődjük részére a „Tartozáselismerő okiratban” foglalt tartozásukat, nem volt ügydöntő jelentősége annak, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási és anyagi jogi szabályok betartásával minősítette-e a felek jogviszonyát polgári jogi társaságnak. Mindezek ellenére az ítéltáblának – az alperesek fellebbezése folytán – ebben a kérdésben is állást kellett foglalnia.

[42] Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg az eljárási szabályokat, ezen belül is a kereseti kérelemhez kötöttség alapelvét azzal, hogy a felek jogviszonyát a felperesektől eltérően minősítette. Az 1952. évi Pp. alapján indult perekre irányadó bírói gyakorlat szerint ugyanis: ha a követelést támasztó fél által előadott tények valónak bizonyulnak, és ezek a kereseti követelést megalapozzák, akkor a jogcím helytelen megnevezése miatt a kereseti követelés nem utasítható el. A kereseti kérelemhez kötöttség tehát nem jelenti egyúttal a jogcímhez kötöttséget is: a bíróság feladata a kereseti kérelem alapjául szolgáló jogviszony elbírálása, és a döntést nem akadályozhatja meg az, hogy a felperes a követelés jogcímét nem, vagy tévesen jelölte meg. (BH2004.504., EBH2006.1422.). Márpedig a felperesek, a jogelődjük és az I. rendű alperes egyezően adták elő azt, hogy a felperesek jogelődje és az alperesek milyen tartalommal kötötték meg a kereset alapjául szolgáló megállapodást, ezért e tényállításokat az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el valónak, a felperesek által a követelés alátámasztása érdekében előadott való tényeket pedig eljárási szabálysértés nélkül minősítette a keresettől eltérően.

[43] Más kérdés, hogy az ítéltábla – anyagi jogi szempontból – nem értett egyet az elsőfokú bíróság minősítésével. Kétségtelen, hogy a felperesek jogelődjét és az alpereseket az egyező nyilatkozataik szerint egy közös cél vezérelte a megállapodásuk megkötésekor, ez a cél azonban nemcsak a termálfürdő- és szállodakomplexum létrehozására, hanem annak üzemeltetésére és az ebből eredő gazdasági haszon realizálására is irányult. E célokat pedig a szerződő felek nem ezen megállapodás keretei között kívánták elérni, hanem ennek érdekében egy közös gazdasági társaságot alapítottak, így a közös céllal, azaz a beruházás megvalósításával és üzemeltetésével kapcsolatos együttműködésüket a gazdasági társaságokra irányadó szabályok alá helyezték, azóta is ezek rendezik tehát – egyebek mellett – a beruházásból eredő tartozásokért való felelősségüket, valamint a nyereség/veszteség megosztásának módját. Ezért a felperesek jogelődje és az alperesek között létrejött megállapodás valójában nem az 1959. évi Ptk. 568. §-ának (1) bekezdése szerinti polgári jogi társaság, hanem egy olyan – részben adásvételi, részben együttműködési kötelezettségeket tartalmazó – atipikus szerződés volt, amelyet az 1959. évi Ptk. nem nevesít. Mivel ez a minősítés lényegében megegyezik a felperesek jogi álláspontjával (24. sorszámú beadvány 10. pontja), az alperesek nem voltak elzárva attól, hogy az erre vonatkozó nyilatkozataikat már az elsőfokú eljárás során előadhassák, így az ezzel ellentétes fellebbezési érvelésük sem volt alapos.

[44] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelése alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperesek a per során nem igazolták, hogy a per tárgyát képező tartozást már megfizették a felperesek jogelődje részére. Ettől eltérő következtetést az alperesek 46. sorszámú beadványának és mellékleteinek figyelembe vétele mellett sem lehetett levonni. Ennek oka az, hogy az alpereseknek a per során részletes tényállításokat kellett tenniük arra vonatkozóan, hogy miként egyenlítették ki a „Tartozáselismerő okiratban” foglalt tartozásukat, hiszen a bizonyítási kötelezettségük ezekhez a tényállításokhoz kapcsolódott, azaz a per során ezeket az állításaikat kellett igazolniuk. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság – helyesen – részletesen meghallgatta az I. rendű alperest, aki elmondta, hogy: „A 175 millió forintot is kifizettük a 2007. évi megállapodás alapján. Ezeket általában készpénzben adtuk át, vagy én, vagy a feleségem elvittük általában hozzájuk. A kifizetésekről elismervényt nem írtunk. Részletekben fizettünk és mindig írtunk papírt róla. 3-4 millió forint körül volt, vagy volt néha, hogy kevesebb vagy több az, amit ilyen alkalmakkor részletekben kifizettünk.” (25. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldalának 9-10. bekezdései). Ezeket a tényállításokat azonban az alperesek a per során nem bizonyították. Az általuk becsatolt fénymásolt füzetlapok és írásbeli nyilatkozatok ugyanis annak alátámasztására irányultak, hogy a tartozás kiegyenlítésére az I. rendű alperes idézett tényállításaitól teljesen eltérő módon került sor. E szerint a pénzt nem közvetlenül az I. vagy a II. rendű alperes adta át a felperesek jogelődjének az ő otthonában és nem havi 3-4 millió forintos részletekben, hanem az egyes részleteket az I. vagy a II. rendű alperes a gazdasági társaság³ főkönyvtárában helyezte el, ahol azt – az alperesekkel rokoni kapcsolatban álló – pénztárosok fizették ki, de nem minden esetben a felperesek jogelődje részére, hanem időnként más személynek, így pl.: B. K.-nak, a részletek mértéke pedig többnyire eltért a 3-4 millió forinttól, és a kifizetésükre nem havonta egyszer, hanem esetenként többször is sor került. Jól látható, hogy a tartozás kiegyenlítésének az I. rendű alperes által előadott módja kivétel nélkül minden elemében feloldhatatlan ellentétben állt a fénymásolt füzetlapok és írásbeli nyilatkozatok által alátámasztott verzióval, így ez utóbbi bizonyítékok az alperesek tényállításainak alátámasztására nem voltak alkalmasak. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen hagyott figyelmen kívül minden olyan bizonyítékot, és jogszerűen mellőzött minden olyan bizonyítási indítványt, amely annak igazolására irányult, hogy az alperesek az I. rendű alperes állításaitól teljesen eltérő módon egyenlítették ki a tartozásukat.

[45] E bizonyítékok és bizonyítási indítványok azonban akkor sem igazolták volna a tartozás kiegyenlítését, ha azok nem lettek volna ellentétesek az I. rendű alperes állításaival. Megmagyarázhatatlan ugyanis, hogy az alperesek miért törlesztették volna az igen jelentős összegű tartozásukat közvetítők segítségével és egy idegen helyszínen ahelyett, hogy ezt a közel 200 millió forintot közvetlenül és jól dokumentált módon ők maguk adták volna át a felperesek jogelődje részére. Az idegen helyszínnek, azaz a gazdasági társaság³ pénztárának és a közvetítőknek, azaz a pénztárosoknak a közbeiktatását – a logika szabályai szerint – csak az indokolhatta, ha a füzetlapok valójában nem az alperesek magánvagyonának, hanem a gazdasági társaság³ főkönyvtárában történt kifizetéseket tanúsították. Mindez pedig teljes mértékben kizárta teszi azt, hogy e pénzüsszegek az alperesek magántartozásának rendezésére szolgáltak, hiszen ők maguk sem állítottak olyat, hogy e tartozást helyettük a gazdasági társaság³ fizette ki. Azt, hogy a füzetlapok nem az alperesek magánvagyonának, hanem a gazdasági társaság³ bevételeinek felhasználására vonatkoztak, teljes mértékben alátámasztják azok a körülmények is, amelyeket az elsőfokú bíróság az ítélete indoklásának [64]-[69] pontjaiban részletesen felsorolt. Egyetértett az ítéltábla azzal is, hogy ilyen körülmények között az alperesek által csatolt írásbeli nyilatkozatok az elsőfokú ítélet indoklásának [71]-[73] pontjaiban foglalt okok miatt nem voltak alkalmasak annak igazolására, hogy a füzetlapok mégis az alperesek magánvagyonának felhasználását

dokumentálták. Mindezek miatt az alperesek e bizonyítékokkal és az ehhez kapcsolódó indítványaikkal akkor sem igazolhatták volna a tartozás kifizetését, ha ezek nem álltak volna feloldhatatlan ellentétben az I. rendű alperes személyes nyilatkozatával.

[46] Alap nélkül sérelmezték az alperesek azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatott bizonyítást annak tisztázására, hogy a füzetlapokon foglalt kifizetéseket a gazdasági társaság³ milyen célra fordította és hogyan könyvelte le, mindez ugyanis – a kifejtett okok miatt – a jogvita eldöntéséhez nem volt szükséges. Az elsőfokú bíróságnak az ügydöntő határozat meghozataláig becsatolt bizonyítékokon felül további bizonyítékokat – hivatalból – nem kellett figyelembe vennie, abból a tényből ugyanis, hogy a gazdasági társaság³ vagy más gazdasági társaság közzétette az éves beszámolóját, nem következik az, hogy e beszámoló tartalmáról az elsőfokú bíróság hivatalos tudomással bírt. A fellebbezési érveléssel szemben a P.20.373/2017/9. számú beadvány F/4. mellékletében foglalt beszámoló-kivonatokról és a 46. sorszámú beadványhoz mellékelt beszámolóból sem lehet arra következtetni, hogy a füzetlapok – a kifejtett érvekkel ellentétben – nem a gazdasági társaság³ bevételeinek, hanem az alperesek magánvagyonának a felhasználását dokumentálták. Tévesen hivatkoztak az alperesek arra is, hogy az elsőfokú bíróság kizárólag a felperesek jogelődjének tanúvallomása alapján állapította meg azt, hogy a füzetlapok nem alkalmasak a tartozás kiegyenlítésének alátámasztására, e körben ugyanis az elsőfokú bíróság az összes rendelkezésére álló bizonyítékot értékelte, és ez alapján logikai hiba nélkül jutott erre a következtetésre, amellyel – a jelen ítéletben foglalt kiegészítéssel együtt – az ítéltábla is egyetért. Azt pedig, hogy az alperesek esetlegesen további bizonyítékokat vagy indítványokat terjesszenek elő, az elsőfokú bíróságnak az 1952. évi Pp. 141. §-ának (6) bekezdése alapján nem kellett bevélnia, hiszen – a jelen ítélet indokolásának [40] pontjában kifejtettek szerint – helyesen tájékoztatta az alpereseket az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében foglaltakról, majd megfelelő határidővel és jogszerű figyelmeztetés mellett hívta fel őket a bizonyítékaik és indítványaik előterjesztésére, e határidő pedig az elsőfokú tárgyalás berekesztéséig eltelt. További bizonyítást a követelés alapjául szolgáló megállapodás tartalmának tisztázása érdekében sem kellett lefolytatni, hiszen mindezt a felperesek, a jogelődjük és az I. rendű alperes egyező nyilatkozatai igazolták. Erre tekintettel az alperesek fellebbezése ebben a körben sem volt alapos.

[47] Az alperesek az ellenkérelmükben hivatkoztak a felperesek és jogelődjük között létrejött engedményezési szerződés érvénytelenségére is, amelyet a fellebbezésükben is megismételtek. Az elsőfokú bíróság azonban ebben a körben is jogszerű döntést hozott, hiszen a bírói gyakorlattal egyezően: helyesen állapította meg, hogy a kötelezettnek – az engedményezés absztraktsága, azaz jogcímtől való függetlensége folytán – általában nincs olyan jogi érdeke, amely alapján vitathatná az engedményező és az engedményes között létrejött engedményezési szerződés érvényességét (EBH2005.1227.). Az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége ugyanis csak az engedményezési szerződés alanyainak jogviszonyára hat ki, az érvénytelenség jogkövetkezményeit a közöttük fennálló jogviszonyban kell levonni, az engedményezés érvénytelensége az engedményezett követelés adósának fizetési kötelezettségét nem befolyásolja (EBH2003.868.). Mindezt az ítéltábla csupán annyival egészíti, hogy az engedményezett követelés kötelezettje a vele szemben fennálló követelést érintő engedményezési szerződés érvényességének vitatására – kivételesen – csak akkor jogosult, ha olyan speciális körülmény áll fenn, amelynél fogva a kötelezett számára nem lényegtelen, hogy az eredeti jogosult vagy az engedményes számára kell-e teljesítenie (BH2015.157.). Ilyen speciális körülményekre azonban az alperesek jelen

perben nem hivatkoztak, így az engedményezési szerződés érvényességét – jogi érdek hiányában – nem kérdőjelezhatték meg.

[48] Alap nélkül kérték az alperesek a felperesek részére megállapított elsőfokú ügyvédi munkadíj mérséklését is. A jelentős pertárgyértékű, több mint négy éve folyamatban lévő perben ugyanis a felperesek jogi képviselője – mind írásban, mind pedig szóban – megfelelő szakmai színvonalon látta el a felperesek képviseletét, ezért sem a munkájának minősége, sem pedig annak mennyisége nem indokolhatta az R. 3. §-a (2) bekezdésének c) pontja alapján megállapított munkadíj leszállítását. Az pedig megfelelt az 1952. évi Pp. 82. §-a (2) bekezdésének, hogy az elsőfokú bíróság a felperesek részére az általuk érvényesített követelés arányában személyenként külön-külön ítélte meg jogi képviselői díjból álló perköltséget, így az alperesek fellebbezése ebben a körben sem volt alapos.

[49] A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy annak kelte 2021. április 7. napja.

[50] Az alperesek a másodfokú eljárásban pervesztesek lettek, ezért az ítéltábla kötelezte őket a feljegyzett fellebbezési illetéknek és a felperesek jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére (1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése), amelynek összegét az R. 3. §-ának (6) bekezdése és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján mindkét felperes esetében 500 000 Ft + áfa, azaz 635 000 Ft-ban határozta meg, ez állt ugyanis arányban a jogi képviselőjük által kifejtett tevékenységgel, aki csupán egy közepes tartamú fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő, amelyben megismételte az elsőfokú eljárás során előadott érveit.

Debrecen, 2021. szeptember 16.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró